

POSTANOWIENIE

Dnia 19 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2024 r. na posiedzeniu bez udziału stron

w sprawie J. S. i M. Z.

wniosków obrońców skazanych o wstrzymanie wykonania wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 408/22, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 11 maja 2022 r., sygn. akt II K 173/21,

na podstawie art. 532 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł

wniosków nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

W obu kasacjach podniesiono zarzuty rażącego naruszenia szeregu przepisów prawa procesowego oraz materialnego. Nadto obrońca skazanego M. Z. zarzucił wystąpienie bezwzględnej podstawy odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w postępowaniu przed Sądem I instancji. W konkluzji obie skargi zawierały wnioski o wstrzymanie wykonania orzeczenia wobec skazanych.

Obrońca skazanego J. S. podniósł na uzasadnienie wniosku, że wykonanie orzeczenia może spowodować „nieodwracalne i niepowetowane skutki dla rodziny skazanego”. Z dalszych argumentów skargi wynika, iż żona skazanego jest bezrobotna, bez prawa do zasiłku i z uwagi na opiekę nad wnuczką nie jest w stanie podjąć żadnego zatrudnienia. Z kolei obrońca skazanego M. Z. wywodził, że

„wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności wywołałoby dla oskarżonego oraz jego rodziny bardzo ciężkie skutki, gdyż oskarżony wychowuje wraz z żoną pięcioro dzieci. Mając na uwadze fakt, iż w postępowaniu przed sądami powszechnymi skazany nie mógł faktycznie korzystać z prawa do obrony, natychmiastowym wykonanie kary można uznać za działanie niehumanitarne”.

Sąd Najwyższy stwierdza, że wnioski nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że instytucja wstrzymania wykonania wyroku określona w art. 532 § 1 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, a potrzeby jej zastosowania nie może uzasadniać sama czynność wniesienia kasacji. Regułą określoną w art. 9 § 1 i 2 k.k.w. jest bowiem, że postępowanie wykonawcze wszczyna się bezzwłocznie po uprawomocnieniu się orzeczenia. Prawomocny wyrok z założenia traktowany jest jako wyrok prawidłowy i sam fakt wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia nie daje jeszcze podstaw do wstrzymania wykonania orzeczenia. Potrzeba ta aktualizuje się dopiero wówczas, gdy niezależnie od przyszłego rozstrzygnięcia co do zasadności skargi kasacyjnej już wcześniej można stwierdzić zaistnienie istotnych powodów do uznania słuszności tej kasacji, bądź też wówczas, gdy strona wykaże odrębnie istnienie szczególnych okoliczności powodujących, że wykonywanie lub wykonanie orzeczenia pociągałoby za sobą wyjątkowo dolegliwe i w zasadzie nieodwracalne skutki. Innymi słowy, ze względu na wagę podniesionych zarzutów, uwzględnienie wniosku o wstrzymanie wykonania prawomocnego wyroku może mieć miejsce, jeżeli zachodzi wysokie, niemal zbliżone do pewności, prawdopodobieństwo uchylenia prawomocnego wyroku (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 maja 2023 r., IV KK 105/23, LEX nr 3567070; z dnia 16 sierpnia 2023 r., IV KK 281/23, LEX nr 3593204; z dnia 8 lutego 2022 r., II KO 111/21, LEX nr 3305890; z dnia 30 stycznia 2014 r., II KK 361/13, LEX nr 1427396*).

W niniejszej sprawie nie wykazano w żaden sposób takich szczególnych okoliczności, mogących przemawiać za wstrzymaniem wykonania przedmiotowego orzeczenia w stosunku do skazanych. Chodzi w szczególności o takie okoliczności, które mogłyby wskazywać jeszcze przed rozpoznaniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia w sposób ewidentny, bez potrzeby dodatkowej, pogłębionej analizy podniesionych zarzutów, na wysokie prawdopodobieństwo ich uwzględnienia. A

zatem, powołanie się na treść zarzutów przez autorów kasacji nie może być uznane za wystarczające – nie mogą one bowiem automatycznie przesądzać o tym, że na pierwszy rzut oka skazani nie powinni ponieść w ogóle kary, bądź z dużą dozą prawdopodobieństwa zaskarżony wyrok zostanie uchylony. Jakkolwiek nie można tego wykluczyć, to jednak brak możliwości uznania na tym etapie, jeszcze przed merytorycznym rozpoznaniem sprawy, że zarzuty podniesione w kasacjach wskazują na tak poważne błędy w kontroli apelacyjnej, że powinny one prowadzić do uchylenia wyroku Sądu odwoławczego. Przedmiotem rozważań związanych z oceną przez Sąd Najwyższy zasadności złożonego w trybie art. 532 § 1 k.p.k. wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia nie może być całościowa ocena trafności i zasadności podniesionych w kasacji zarzutów, gdyż ta może zostać rozstrzygnięta dopiero w trakcie merytorycznego rozpoznawania tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

W związku z zarzutem z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. podniesionym przez obrońcę skazanego M. Z. trzeba zauważyć, nie przesądzając ostatecznie tej kwestii, że przyjęcie na obecnym etapie postępowania istnienia bezwzględnej podstawy odwoławczej byłoby przedwczesne. Ustalenie, czy jest ona rzeczywista czy tylko iluzoryczna, wymaga szczegółowej analizy akt sprawy jak i pogłębionych rozważań prawnych, co może nastąpić tylko przy merytorycznym rozpoznaniu kasacji.

Z kolei negatywne konsekwencje jakie wykonanie wyroku mogłoby spowodować dla sytuacji rodzinnej, czy też osobistej skazanych, mogą być wzięte pod uwagę w razie skorzystania przez nich z instytucji prawa karnego wykonawczego. Innymi słowy, okoliczności tego rodzaju mogą być ewentualnie podstawą w pierwszej kolejności do odroczenia wykonania kary bądź ubiegania się o udzielenie przerwy w jej odbywaniu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[PGW]

(r.g.)

